

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö valmistelevat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja maakuntien perustamista sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta hallitusohjelman mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö pyytävät jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Tausta

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti Suomessa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistus ja perustetaan maakunnat. Uudistuksessa on hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille, parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Pelastustoimen uudistuksen tavoitteena on turvata pelastustoimen palvelujen saatavuus, kattavuus ja laatu myös tulevaisuudessa. Uudistuksen tavoitteena on kehittää ja tukea pelastustoimen valtakunnallista tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta. Uudistuksella vastataan pelastustoimen haasteisiin vahvistamalla toimialan valtakunnallisia voimavaroja, kehittämällä toimialan johtamista ja ohjausta sekä tiivistämällä alan toimijoiden yhteistyötä. Tavoitteena on varmistaa myös, että maakuntien pelastuslaitoksilla on mahdollisuus tuottaa ensihoitopalveluja koko maassa. Näin varmistetaan jatkossakin pelastustoiminnan ja ensihoidon palvelutuotannon toiminnallinen ja kustannustehokkuus.

Pyydämme arvioimaan lausunnoissanne näiden tavoitteiden toteutumista ehdotetuilla säännöksillä.

Tavoitteet

Lausuntopyynnön kohteena olevalla hallituksen esitysluonnoksella ehdotettaisiin säädettäväksi uuden hallintotason perustamisen ja toiminnan kannalta keskeiset lait, joita olisivat maakuntalaki, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, laki pelastustoimen järjestämisestä sekä niiden yhteinen voimaanpanolaki, maakuntien rahoituslaki sekä ehdotukset kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön, verolainsäädännön, maakuntien ja

kuntien henkilöstöä koskevan lainsäädännön sekä eräiden yleishallintoa koskevien lakien muuttamiseksi. Perustettaville uusille maakunnille siirrettäisiin vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä.

Luonnoksen sisältämä sote-maakuntien laskennallinen rahoitusmalli perustuu pääosin tarveperusteiseen ja olosuhdetekijät huomioivaan rahoitukseen. Muun ohella lausunnoissa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota ja lausumaan siitä, kuinka rahoitusratkaisun eri määräytymistekijät vastaavat sote-maakunnille niiden lakisääteisten tehtävien rahoitustarvetta. Sote-maakuntien laskennallista rahoitusmallia tarkastellaan uudelleen lausuntopalautteen perusteella.

Lisäksi pyydämme maakuntajaon osalta lausumaan kahdesta vaihtoehdosta, joissa Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava sijoittuisivat vaihtoehtoisesti joko Pohjois-Savon maakuntaan taikka nykyisen maakuntajaon mukaisesti Etelä-Savon maakuntaan. Näiden vaihtoehtojen vaikutuksia on esitelty hallituksen esitysluonnoksen vaikutusarvioinnin taustamuistiossa, liitteessä 3. Lausuntokyselyssä on aluejaosta kohdennetut kysymykset sekä mahdollisuus perustella vastausta vapaamuotoisesti. Myös aluejako ratkaistaan lausuntokierroksen jälkeen.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausuntopyyntöön vastataan sähköisessä lausuntopalvelussa. Lausuntoa varten esitetään kohdennettuja kysymyksiä, joita on mahdollisuus perustella. Lisäksi vastaajalla on mahdollisuus antaa vapaamuotoisia kommentteja ja esittää yksilöityjä säädösmuutosehdotuksia. Lausuntopyyntö on laaja ja jaettu aihekokonaisuuksittain eri osioihin.

Kyselyyn voi vastata suomeksi tai ruotsiksi.

Vaihtoehtoisesti vastaaja voi jättää avoimen lausunnon. Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen viimeistelemisessä. Annetut lausunnot ovat julkisia.

Kirjallisen lausunnon voi myös lähettää sähköisesti osoitteeseen kirjaamo@stm.fi. Saatteessa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/8871/2019.

Postitse lausunnon voi toimittaa osoitteeseen:
Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan 25.9.2020 klo 16.00 mennessä. Annetut lausunnot ovat julkisia. Lausuntoyhteenvedossa otetaan huomioon vain määräaikaan saapuneet lausunnot.

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Pääsihteeri Päivi Salo STM, p. 0295 163 113, paivi.salo@stm.fi

Hallitusneuvos Auli Valli-Lintu STM, p. 0295 163 463, auli.valli-lintu@stm.fi

Lakikohtaiset yhteyshenkilöt

Sote-maakuntalaki

Sote-maakuntalaki, tehtävät, toimielimet ja päätöksenteko:

Neuvotteleva virkamies Erkki Papunen VM, p. 0295 530 167, erkki.papunen@vm.fi;

Sote-maakuntalaki, omaisuusjärjestelyt ja taloussääntely:

Neuvotteleva virkamies Ville Koponen VM, p. 0295 530 504, ville.koponen@vm.fi

Neuvotteleva virkamies Pasi Leppänen VM, p. 0295 530 564, pasi.leppanen@vm.fi

Hallitusneuvos Mervi Kuittinen VM, p. 0295 530 445, mervi.kuittinen@vm.fi

Sote-järjestämislaki

Hallitusneuvos Pirjo Kainulainen STM, p. 0295 163 092, pirjo.kainulainen@stm.fi

Sote-järjestämislaki, ohjaus ja sote-maakuntien yhteistyöalueet:

Lääkintöneuvos Taina Mäntyranta STM, p. 0295 163 692, taina.mantyranta@stm.fi

Lakimies Suvi Velic STM, p. 0295 163 477, suvi.velic@stm.fi

Laki pelastustoimen järjestämisestä

Pelastusyllyjohtaja Kimmo Kohvakka SM, p. 0295 488 400, kimmo.kohvakka@intermin.fi
(15.6.-28.6.2020 ja 27.7.-25.9.2020)

Pelastusneuvos Janne Koivukoski SM, p. 0295 488 420, janne.koivukoski@intermin.fi
(15.6.-26.7.2020)

Lainsäädäntöjohtaja Mika Kättö SM, p. 0295 488 413, mika.katto@intermin.fi (3.8.-
25.9.2020)

Hallitusneuvos Ilpo Helismaa SM, p. 0295 488 422, ilpo.helismaa@intermin.fi (15.6.-12.7. ja
17.8.-25.9.2020)

Voimaanpanolaki:

Hallitusneuvos Auli Valli-Lintu STM, p. 0295 163 463, auli.valli-lintu@stm.fi,

Aluejako

Finanssineuvos Teemu Eriksson VM p. 0295 530 177, teemu.eriksson@vm.fi (14.7. alkaen)

Neuvotteleva virkamies Erkki Papunen VM, p. 0295 530 167, erkki.papunen@vm.fi

Omaisuusjärjestelyt:

Neuvotteleva virkamies Ville Koponen VM, p. 0295 530 504, ville.koponen@vm.fi;

Neuvotteleva virkamies Pasi Leppänen VM, p. 0295 530 564, pasi.leppanen@vm.fi;

Hallitusneuvos Mervi Kuittinen VM, p. 0295 530 445, mervi.kuittinen@vm.fi

Rahoitus

Kuntien ja maakuntien rahoitus

Finanssineuvos Markku Nissinen VM, p. 0295 530 314, markku.nissinen@vm.fi

Maakuntien rahoituslaki ja kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

Neuvotteleva virkamies Matti Sillanmäki VM, p. 0295 530 444, matti.sillanmaki@vm.fi (15.–26.6. ja 27.7. alkaen)

Maakuntien rahoituslaki, laskelmat:

Erityisasiantuntija Jenni Jaakkola VM, p. 0295 530 493, jenni.jaakkola@vm.fi

Neuvotteleva virkamies Miikka Vähänen VM, p. 0295 530 465. miikka.vahanen@vm.fi

Neuvotteleva virkamies Antti Väisänen STM, p. 0295 163 044 antti.vaisanen@stm.fi

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö, laskelmat:

Neuvotteleva virkamies Ville Salonen VM, p. 0295 530 388, ville.salonen@vm.fi

Verolainsäädäntö

Hallitusneuvos Panu Pykönen VM, p. 0295 530 225, panu.pykonen@vm.fi

Neuvotteleva virkamies Timo Annala VM, p. 0295 530 318, timo.annala@vm.fi

Arvonlisäverotus:

Neuvotteleva virkamies Marja Niiranen VM, p. 0295 530 238, marja.niiranen@vm.fi

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö:

Lainsäädäntöneuvos Marja Isomäki VM, p. 0295 530 414, marja.isomaki@vm.fi (15.6.–10.7. ja 17.8. alkaen)

Neuvotteleva virkamies Anu Hernesmaa, VM, p. 0295 530 027, anu.hernesmaa@vm.fi (ajalla 13.7.-14.8.2020)

Uusimaa erillislaki:

Hallitusneuvos Auli Valli-Lintu STM, p. 0295 163 463, auli.valli-lintu@stm.fi,

Lausuntopyynnön teknisiin ominaisuuksiin liittyvät kysymykset:

Projektisihteerit Krista Palonen STM, p. 0295 163 710

Asiantuntija Saija Tyyskä STM, p. 0295 163 179 , saija.tyyska@stm.fi

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM055:00/2019> - Hallituksen esitys ja taustamateriaalit valtioneuvoston hankeikkunassa.

Regeringspropositionen och bakgrundsmaterial i statsrådets projektplatform.

<https://soteuudistus.fi/lakiluonnos-15.6.2020> - Materiaalit soteuudistus.fi -sivustolla.

Materialet i soteuudistus.fi -webbplatsen.

Liitteet:

0. Esityksen pääasiallinen sisältö.pdf

1. Asian tausta ja valmistelu.pdf

2. Nykytila ja sen arviointi.pdf

3. Tavoitteet.pdf

4.1 Keskeiset ehdotukset.pdf

4.2 Pääasialliset vaikutukset.pdf - HUOM: Lausuntopalveluun on viety 23.7.2020 klo: 12.00 uusi versio asiakirjasta 4.2 Pääasialliset vaikutukset. Uuteen versioon on lisätty teknisen virheen vuoksi puuttuneet alaviitteet.

5. Muut toteuttamisvaihtoehdot.pdf

Lakiehdotukset.pdf

7. Säännöskohtaiset perustelut.pdf

12. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.pdf

Liite_Asetusluonnokset.pdf

Liite 1. Taustamuistio omaisuusjärjestelyjen vaihtoehdot 9.6.2020.pdf

Liite 2_Digitalisaatio ja tiedonhallinta sote-uudistuksessa.pdf

Liite 3_Taustamuistio Itä_Savon shp_n jäsenkuntien maakuntajaosta 9.6.2020.pdf

Liite 4. Kuntien rahoitus_JULKAISUAINEISTO_2020_NETTI_5-6-2020.xlsx

Liite 5. Sote-maakuntien rahoitus_JULKAISUAINEISTO_2020_NETTI_FI_9-6-2020.xlsx

0. SV Propositionens huvudsakliga innehåll.pdf

1. SV Bakgrund och beredning.pdf

2. SV Nuläge och bedömning av nuläget.pdf

3. SV Målsättning.pdf

4.1 SV De viktigaste förslagen.pdf

4.2 SV De huvudsakliga konsekvenserna.pdf - OBS: En ny version av dokumentet 4.2. De huvudsakliga konsekvenserna fördes till utlåtande.fi den 23.7.2020 kl: 12.00. Den nya versionen inkluderar de fotnoterna som saknades förut på grund av ett tekniskt problem.

5. SV Alternativa handlingsvägar.pdf

SV Lagförslag.pdf

7. SV Specialmotivering.pdf

12. SV Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.pdf

SV Bilaga_Förordningsutkast.pdf

Bilaga 1. Bakgrundsprovmemoria om ordnandet av egendomsförhållandena_SV
9.6.2020.pdf

Bilaga 2_Digitalisering och informationshantering inom social och hälsovårdsreformen.pdf

Bilaga 3_Bakgrundspromemoria_Östra Savolax sjukvårdsdistrikt.pdf

Bilaga 4. Kommunernas finansiering. Kuntien
rahoitus_JULKAISUAINEISTO_2020_NETTI_SVENSKA_5-6-2020.xlsx

Bilaga 5. Vårdlandskaps finansiering. Sote-maakuntien
rahoitus_JULKAISUAINEISTO_2020_NETTI_SE_9-6-2020.xlsx

E'TĶĶŌŌZZ VUEI'VV-VUE'ĶĶŠŌS SIISKŌS_Koltansaame.pdf

EVTTOHUSA VÁLDOSISDOALLU_Pohjoissaame.pdf

IÄVTUTTÄS VÁLDUÁŠÁLĂŠ SISKÁLDĂŠ_Inarinsaame.pdf

HE koottu FI.pdf - HUOM. Koko esitys, 1208 sivua. Lausuntopalveluun on viety 23.7.2020 klo: 12.00 uusi versio lausuntopyyntön liiteasiakirjasta HE koottu. Uuteen versioon on lisätty asiakirjan luvusta 4.2 Pääasialliset vaikutukset teknisen virheen vuoksi puuttuneet alaviitteet.

RP samlad_SV.pdf - OBS. Hela propositionen, 1174 sidor. En ny version av dokumentet RP Samland fördes till utlåtande.fi den 23.7.2020 kl: 12.00. Den nya versionen inkluderar de fotnoterna som saknades förut på grund av ett tekniskt problem i kapitlet 4.2. De huvudsakliga konsekvenserna.

Taustatiedot

Onko vastaaja

kunta

- sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue
- maakunnan liitto
- muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
- valtion viranomainen
- järjestö
- joku muu

Vastaajatahon virallinen nimi

Hangon kaupunki

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Elisabeth Kajander, elisabeth.kajander@hanko.fi, 0400-280012

Viranomaisille: Lausunтовastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Perusturvalautakunta 3.9, §

Kaupunginhallitus XXXXX

Kaupunginvaltuusto XXXXX

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Hangon kaupunki pitää uudistuksen keskeisiä tavoitteita, kaventaa ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut kaikille Suomessa asuville sekä parantaa näiden palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta, tarkoituksenmukaisina. Väestölle tuotettavien sosiaali- ja terveyspalveluiden tulee olla saavutettavia riippumatta asuinkunnasta ja tuotettuna myös kaksikielisesti, sekä suomeksi, että ruotsiksi. Uudistuksen lähtökohta, että sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu ja pääasiallinen tuottamisvastuu on julkisella sektorilla, on mielestämme kannatettava. Samoin uudistuksessa ehdotettu Uudenmaan jakaminen viiteen kokonaisuuteen on parempi ratkaisu kuin koko Uudenmaan laajuinen sote-maakunta. Ihmisten on saatava arjessaan tarvitsemat julkiset palvelut helposti ja laadukkaasti. Lisäksi sote-uudistukseen liittyvässä muutoksessa on varmistettava henkilöstön oikeudenmukainen ja reilu kohtelu. Nähdään myös että osaavan työvoiman saanti ja riittävyys voidaan uudistuksella parantaa. Yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin väestön hyvinvoinnin haasteisiin vastaamiseksi nähdään myös mahdollisena uudistuksen myötä. Etenkin iäkkäiden merkittävä lisääntyminen ja lasten- ja nuorten väheneminen tuovat haasteita sosiaali- ja

terveyspalveluihin. Näihin haasteisiin katsotaan olevan paremmat edellytykset vastata maakuntatasolla. Sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoituksessa käyttöön esitettävä tarvekriteeristö aiheuttaisi kuitenkin 70 milj. euron leikkaukset koko Länsi-Uudenmaan palveluihin verrattuna nykytilanteeseen. Hangon kaupunki näkee että palvelujen rahoituksen heikennys kohdistuisi väistämättä paljon palveluita tarvitseviin, jolloin uudistuksen tavoite terveys- ja hyvinvointierojen tasoittamisesta ei toteudu. Uudistus päinvastoin uhkaa lisätä terveys- ja hyvinvointieroja. Rahoituskriteerejä tulee tarkistaa vastaamaan paremmin Länsi-Uudenmaan nykyistä rahoitustilannetta.

Hangon kaupunki näkee myös, että esitys nostaa uusista, syntyvistä rajapinnoista esiin esimerkiksi kysymyksen mielenterveyspalvelujen järjestämisen ja väestön elinolosuhteiden kehittämisen vastuiden jakaantumisesta maakunnan ja kuntien kesken. Mielenterveyslain mukaisesti mielenterveystyöhön kuuluvat toisaalta mielenterveyspalvelut ja toisaalta väestön elinolosuhteiden kehittäminen. Samoin huomionarvoista on esimerkiksi oppilaiden ja opiskelijoiden terveys- ja mielenterveyspalvelujen sujuvuuden ja saatavuuden takaaminen. Keskeistä on hyvän yhteistyön ja toimivien rakenteiden toteuttaminen opiskelu- ja oppilasterveydenhuollon ja oppilaitosten ja koulujen välillä, kun nämä nyt tiiviisti yhdessä toimineet tahot ehdotuksen mukaan jäisivät eri järjestäjäorganisaatioihin.

Sama koskee myös terveydenedistämistä joka pitäisi hoitaa sekä kunnan tehtävänä että maakunnan tehtävänä. Tämä edellyttää sujuva ja toimiva yhteistyö maakunnan ja peruskuntien välillä.

Kustannusten hillintä ei todennäköistä ole mahdollista ensimmäisten vuosien aikana, mutta pitkällä tähtäimellä tämä on mahdollista.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Lyhyellä tähtäimellä ei merkittävää muutosta, koska toiminta on organisoitu nytkin isäntäkuntamallilla Espoon kaupungin toimesta, eli pelastustoimen palvelujen tuottaminen on koottu nyt suunniteltujen sote-maakuntien kokosiin kokonaisuuksiin, mikä on osoittautunut hyväksi asiaksi. Palvelurakenne ja luultavasti organisaatiokin pysyy Länsi-Uudellamaalla pitkälti samanlaisena. Länsi-Uudenmaan alueella pelastustoimen toiminta on ollut laadukasta ja edellytetään laatutason säilymistä sote- uudistuksesta riippumatta. Pelastustoimen tulee jatkossakin tuottaa ensihoidon palveluja synergiaetujen turvaamiseksi.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Sote-maakunnassa palvelujen järjestäjä siirtyy kauemmaksi asukkaista ja asiakkaista. Suora äänestysvoikeus ei riitä korjaamaan tätä. Sote-maakuntaa ohjaa ja rahoittaa ministeriöt jolloin, sote-maakunnalle itsenäistä päätösvaltaa jää vähän. Uhkana on, että tämä johtaa haja-asutusalueiden, syrjäisempien, keskisuurten ja pienten toiminta-alueiden, etenkin lähipalvelujen heikkenemiseen. Riskinä on, että väestön terveyserojen kaventamisessa ei tällöin onnistuta. Paikallista koordinointi ja -tuntemusta tarvitaan. Hallinnon demokratiaan on kiinnitettävä erityistä huomiota sote- maakuntahallintoa muodostettaessa. Uudenmaan erillISRatkaisu verrattuna yhteen Uudenmaan sote-maakuntaan vähentää kuitenkin välimatkaa ihmisten ja palvelujärjestäjien välillä ja parantaa pienten kuntien asukkaiden valinnan sote-maakunnan erilaisiin elimiin.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Uudenmaan erityisratkaisu on tällä kertaa paremmin otettu huomioon jo valmisteluvaiheessa. Laki vastaa pitkälti kuntalakia ja sellaisenaan luo toimivan pohjan hallinnon järjestämiselle.

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Rajaus sopii yhteen sote-maakunnan tehtävien kanssa. Maakunnan ja yksityisten toimijoiden rajanveto ei saa kuitenkaan hämärtyä ja maakunnan liiketoiminnan rajat on muotoiltava tämän periaatteen mukaisesti.

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Suurimpien maakuntien osalta kansanäänestyksen toteuttamiseen tarvittava allekirjoitusmäärä (31 §) muodostuu suureksi, mikä saattaa käytännössä estää osallistumisoikeuden toteuttamista. Miten pienten kuntien asukkaiden osallistumisoikeus ja

ääni on turvattu? Sote-maakunnassa tulee olla nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Jokaisen kunnan vaikuttamistoimielimistä tulee nimetä vähintään yksi jäsen kuhunkin vaikuttamistoimielimeen. Kansalliskielilautakunnan jäseniksi valitaan sote-maakunnan kielivähemmistöön kuuluvia asukkaita edustavia henkilöitä. Kyseessä on lautakunta, vrt. edelliset ovat vaikuttamistoimielimiä ja lautakunnalla on isommat valtuudet kuin vaikuttamistoimielin joka on hyvä asia.

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

X kyllä pääosin

ei pääosin

ei

ei kantaa

Luku koskee sote-maakuntien välistä vapaaehtoista yhteistyötä 1) yhteisen toimielimen, 2) yhteisen viran, 3) sopimuksen viranomaistehtävien hoidosta sekä 4) sote-maakuntayhtymän muodossa. Rajauksena on, että järjestämisvastuuta ei saa siirtää vapaaehtoisen yhteistyön muotoihin. Sote-maakuntayhtymän osalta erityisesti kyse voisi olla tukipalvelujen tuottamista koskevasta sopimisesta, kuten ruokapalvelut, ICT-palvelut, kiinteistö-, talous- ja henkilöstöpalvelut. Sote-maakuntien vapaaehtoiselle yhteistyölle säännösehdotus antaa laajat mahdollisuudet ja raja-alue huomioiden, on pääosin tarkoituksenmukainen.

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä

kyllä pääosin

X ei pääosin

ei

ei kantaa

Uudistus muuttaa kaikkien kuntien rahoitusmallia ratkaisevasti ja kuntien rahoituksessa tapahtuvia muutoksia voidaan pitää kuntien kannalta vähintään yhtä merkittävänä kuin järjestämisvastuun siirtoa itsehallintoalueille. Lisäksi se tuo poikkeuksellista epävarmuutta kuntien tulevien vuosien talouteen tilanteessa, jossa epävarmuus on jo erityisesti koronaviruspandemian johdosta merkittävästi heikentynyt.

Alueellinen kokonaisvastuu julkisen talouden kestävydestä hajautuu. Järjestelmän vaarana on budjettirajoitteen heikkeneminen ja siten kustannusten kasvun hillinnässä epäonnistuminen. Esitetty järjestelmä perustuu luottamukseen ministeriöiden kykyyn arvioida ja ohjata operatiivisesti sote- ja

pelastustoimen organisaatioita sekä luottamukseen laskennallisen rahoitusmallin toimivuudesta ja oikeudenmukaisuudesta. Järjestelmässä ei ole maakuntakohtaisia korjaavia mekanismeja ja siten malli voi johtaa alueelliseen epätasa-arvoon. Taloudenohjausmekanismin tulisi päinvastoin antaa sote-maakunnalle välineitä talouden ohjaukseen, eikä rajata välineiden käyttöä.

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Väestömäärältään kasvavien ja laskevien alueiden investointikatto tulisi määritellä eri kriteerein.

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

7 §: Säännösehdoitusten ja hallituksen esityksen perusteella järjestämisvastuun 7 §:n mukainen sisältö ja sen liityntä järjestämisvastuun siirtoa koskevaan kieltoon jää epäselväksi. Säännösten osalta tulisi selkeyttää etenkin niitä tilanteita, kun sote-maakunta aikoo ostaa toiselta viranomaiselta (esim. sote-maakunta tai THL) sellaista palvelua, joka sisältää julkisen vallan käyttöä, mutta jonka osalta sote-maakunta ei aio siirtää järjestämisvastuuta.

8 §: Sote-maakuntalakehdoituksen 8 §:n mukaan sote-maakunta voi hoitaa kaikkien alueensa kuntien kanssa tekemällään sopimuksella sote-maakunnan hoidettaviksi kunnista siirretyt kuntien vapaaehtoiset tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet sote-maakunnalle rahoituksen ja jotka liittyvät sote-maakunnan tehtävälään. Ei ole tarkoituksenmukaista, että sopimuksen osapuolina tulisi olla kaikki alueen kunnat. Asiasta sopiminen kaikkien alueen kuntien kanssa lisäisi hallinnollista byrokratiaa, joka liittyy sopimusneuvotteluihin ja muuhun sopimusvalmisteluun.

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle

- kyllä
- X kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Järjestelmäuudistukset tulee toteuttaa siten, että ne tuovat sote-palveluiden järjestämiseen uusia työkaluja ja mahdollistavat alueellisesti innovatiivisten, asiakaslähtöisten ja kustannustehokkaiden ratkaisujen toteuttamisen. Tämä edellyttää, että sote-maakunnalla on riittävän laaja itsehallinto, jossa toiminnan vastuu on vaaleilla valituilla valtuutetuilla. Ehdotetussa lainsäädännössä korostetaan sote-maakunnan järjestämisvastuun tärkeyttä ja selkeyttä. Ehdotettu vahva valtionohjaus on ristiriidassa maakunnan vahvaa järjestämisvastuuta korostavan tavoitteen kanssa.

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Lakiehdotuksen § 4 mukaan palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä sote-maakunnan väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Esityksen tavoitteena on parantaa palvelujen saatavuutta ja integraatiota. Tavoitteenasettelu on sinänsä hyvä ja oikeasuuntainen, mutta esityksen tarjoamat keinot ja sääntely eivät tue tavoitteita tarpeellisella tasolla. Maakuntien rahoituksen ja palvelujen tuottamisen keinovalikoiman tulee tukea ja mahdollistaa palvelujen mahdollisimman hyvä saatavuus ja integraatio. Monituottajamallin tarjoamat mahdollisuudet voisi olla hyvä keino tuoda palvelut lähellä asiakkaita. Lähipalvelut ja mitä sillä tarkoitetaan tulisi tarkemmin määritellä. Esityksen perusteluissa on otettu kantaa säännösehdoituksen tarkoittamaan ”lähellä asiakkaita” kuvaamalla, mitä on lähipalvelu ja mikä on lähipalvelun suhde suurempiin kokonaisuuksiin koottuihin palveluihin. Perusteluista jää kuitenkin epäselväksi, mitä lähipalvelulla lopulta tarkoitetaan, sillä lähipalvelun määrittelyssä on toisaalta todettu, että palvelu on jalkautettu ja toisaalta puhutaan ”palvelun antamisesta”. Hangon kaupungin näkemyksen mukaan lähipalvelun määrittelyssä tulisi huomioida myös digitaaliset palvelut ja niiden merkitys kansalaisten lähipalveluna. Lainsäädännöllä tulisi mahdollistaa kansalaisen digipalvelujen mahdollisimman tehokas käyttö, joka osaltaan turvaisi sosiaali- ja terveyspalveluiden yhdenvertaista saatavuutta. Nyt lausunnolla oleva lakiehdotus nostaa tavoitteet yhdenvertaisesta saatavuudesta esiin, mutta ei kattavasti turvaa ja mahdollista julkisen toimijan keinoja järjestämisvastuun toteuttamiseksi tässä. Tämä on erittäin tärkeää Hangon kaltaisille kunnille jotka ovat syrjässä, välimatkat pitkät ja julkinen liikenne olematon.

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

- kyllä
- kyllä pääosin

X ei pääosin

- ei
- ei kantaa

Tulisi tarkemmin määritellä mitkä on maakunnan vastuulla ja mitä on kunnan vastuulla.

Ehdotettu rakenneuudistus synnyttää väistämättä uuden rajapinnan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja heikentää näin julkisen toimijan mahdollisuutta hyvinvointitehtävien kokonaisuuden hoitamiseen. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuntien ja sote-maakuntien yhteistyönä on haastavaa. Vaarana on päällekkäinen toiminta ja hallinnollisen työn kasvu, kun hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kunnassa ohjataan sekä maakunnan että kunnan tasolta hyvinvointisuunnitelmien ja kertomusten avulla.

Perusteluissa edellytetään, että maakunta osoittaa riittävät resurssit kunnille tarjottavaan asiantuntijatukeen, ja että maakunta osallistuisi mm. kunnissa vaikutusten ennakoarviointityöhön. Epäselväksi jää, mitä tämä tarkoittaa käytännössä ja kuinka laajamittaisesti maakuntien tulisi tuottaa tietoa kunnan tarpeisiin. Sinänsä päätösten vaikutusten arviointi on erittäin tärkeää ja ehdotetussa rakenneuudistustilanteessa toimijoiden keskinäisen yhteistyön tarve korostuu.

Sote-järjestämislakia sovelletaan kuntiin vain 6 §:ssä säädetyn kunnassa tapahtuvan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta. Olisi loogisempaa, että sote-järjestämislakiehdotuksen 6 § sijoitettaisiin kuntalakiin, jotta säännös ei jäisi kuntalainsäädännöstä irralliseksi ja nohdetuksi. Sote-järjestämislaissa (esim. 5 §:ssä) voisi olla tältä osin viittaussäännös kuntalakiin. Säännöksen siirto kuntalakiin voisi edistää myös sitä, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen nähtäisiin kuuluvaksi kaikkiin kunnan toimintoihin eikä vain sote-palveluihin liittyvänä asiana.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamiseksi tehtävä opiskeluhoito on laajaa oppilaitoksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyötä. Lakiehdotuksen malli, jossa opiskeluhoillon palvelut järjestetään oppilaitosten yhteydessä lähipalveluina ja sote-maakunnan järjestäminä, on sosiaali- ja terveyspalvelujen johtamisen näkökulmasta kannatettava, sillä opiskeluhoito on toiminnallisesti sote-palvelu.

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin

X ei pääosin

- ei
- ei kantaa

Ehdotetun säädöksen 8§ 2. momentissa todetaan, että maakunnan on turvattava sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuus kaikissa tilanteissa ja jotta sote-maakunta pystyy tosiasiallisesti huolehtimaan järjestämisvastuuseensa kuuluvista tehtävistään, edellyttää se käytännössä sitä, että sote-maakunnalla on riittävästi omaa palvelutuotantoa sekä omaa henkilöstöä. Pykälässä tai sen perusteluissa ei ole määritelty oman tuotannon riittävyyden tasoa ja sen tulkinta jää avoimeksi. Se voi kuitenkin johtaa siihen että palveluita ei voida tuottaa kustannustehokkaasti. Kustannustehokkuuden näkökannalta olisi myös oltava mahdollisuus hankkia palveluita ulkopuoliselta palveluntuottajalta esimerkiksi kolmannen sektorin toimijoilta jotta voidaan turvata riittävyyden tasoa.

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- Kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Lähtökohtaisesti julkisen toimijan omaa sopimusohjausta tulisi kehittää.

Tarkennus siitä mitä pidetään vakavana ja toistuvana puutteena asiakkaiden ja potilaiden turvallisuudessa koskien palvelujen hankintaa yksityiseltä palveluntuottajalta. Muuten voidaan tulkita eri tavalla ja tulee juridisia erimielisyyksiä.

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Valvontaviranomaisten keskinäinen työnjako jää epäselväksi, mitä ei ole pidettävä hyväksyttävänä tilanteena. Valvontaviranomaisten toimivalta ja vastuut on kirjattava selkeästi säädöksiin.

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Yhteistyösopimuksen valmistelussa tulisi myös kuulla kuntia erityisesti hyvinvoinnin edistämistä koskevassa yhteistyössä

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- X ei
- ei kantaa

Yhteistyö yksinään ei turvaa ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden. Jonkinlainen ohjaus ja valvontajärjestelmä tulisi luoda.

Kun osa ruotsinkielisistä palveluista järjestetään tämän yhteistyön puitteissa, on erittäin tärkeää, että jokainen maakunta erikseen varmistaa, että myös ruotsinkielisille asiakkaille syntyy eheitä palvelupolkuja.

Tämän pykälän tavoitteena tulisi olla ruotsinkielisten palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistaminen kaikissa kaksikielisissä maakunnissa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että yhteistyöneuvotteluissa on löydettävä laajasti kaikkien maakuntien näkökulmasta paras ratkaisu. On erittäin tärkeää, että yhteistyösopimuksen tekijät tuntevat sekä ruotsinkielisen väestön palvelutarpeet että haasteet.

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei

- o ei kantaa

Sote-järjestämislakiehdotuksen 49 §:n mukaan HUS-maakuntayhtymässä tulee olla yhteistyöalueen tilannekuvan luomista ja ylläpitämistä varten sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus. Säännösehdotuksessa ei ole tarkemmin säädetty siitä, millaista asiantuntemusta valmiuskeskuksella tulee olla. Valmiuskeskuksen toimivalta ja tehtävä kattaa ehdotuksen mukaan sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon toimialat. Säännös ehdotetussa muodossa johtaa johtovastuiden epäselvyyteen, sitä pitää selkeyttää.

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

Länsi-Uudenmaan sote- maakunnan tehtäväksi. Länsi-Uudenmaan maakunnassa on suuri ruotsinkielinen väestö ja laajasti tuotetut ruotsinkieliset sote-palvelut.

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Kommentit:

Kohta 12) Lähipalvelujen saatavuus on varmistettava sote- uudistuksessa ja se tulisi kirjata "palvelulupauksena" lakiesityksiin. Sähköisiä palveluja käyttöönotettaessa on muistettava, että rinnakkaisia palveluja pitää olla. Etäpalvelujen rinnalla pitää olla lähipalveluja. Muuten lakiesityksen tavoitteet eivät toteudu.

Kohta 14) Lakiesityksessä ei määritellä kuntien ja sote-maakunnan tehtävänjakoa terveyden edistämisessä ja vaarana on että maakunta ei huolehdi riittävästi terveydenedistämisestä vaan se jää kunnille tai päinvastoin. Terveydenedistämisen kokonaisvaltainen suunnittelu on tärkeää ja työnjako sekä tehtävät tulisi kirjata lakiesitykseen.

Kohta 15) Lakiesityksen ensimmäisen momentin mukaan "sotemaakunnalla on oltava järjestämisvastuunsa toteuttamisen edellyttämä riittävä oma palveluntuotanto". Kuka tai mikä taho määrittelee mitä on riittävä oma palvelutuotanto? Palveluaukkoja tai tulkinnallisia juridisia ristiriitatilanteita voi syntyä.

37 §; Ruotsinkielisten palveluiden turvaamiseksi tulisi yhteistyön velvoitteen lisäksi luoda jonkinlainen ohjaus ja valvontajärjestelmä.

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

X kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Kunnalla pitäisi olla näkyvämpi rooli sillä kunnat ja kuntien asukkaat ovat pelastustoimen toiminnan kohteita ja asiakkaita ja joiden kokemus on ratkaisevan tärkeä osa pelastustoimen kehittämistä

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

- X kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

Kansainvälinen toiminta olisi kokonaisuudessa hyvä keskittää 1-2 suureen maakuntaan tai Helsinkiin.

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

Kansainvälinen toiminta olisi kokonaisuudessa hyvä keskittää 1-2 suureen maakuntaan tai Helsinkiin.

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

X kyllä

- o kyllä pääosin
- o ei pääosin
- o ei
- o ei kantaa

Ottaen huomioon 6 § määritelty Uudenmaan sisäinen sote-maakuntajako esitetty ratkaisu on Hangon mielestä kannatettava sekä sosiaali- ja terveystalvelujen että pelastustoimen näkökulmasta Länsi-Uudellamaalla.

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

X kyllä

- o kyllä pääosin
- o ei pääosin
- o ei
- o ei kantaa

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan

maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoeidoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

- Etelä-Savon maakuntaan
- Pohjois-Savon maakuntaan

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Esitetty ratkaisu on Hangon mielestä kannatettava. Se huomioi alueen erityispiirteet ja kokoluokan sekä on kestävä kaikkien alueen kuntien näkökulmasta.

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

kyllä

kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Alueen kuntien johdon vastuu muutoksen toteuttamisesta on toimeenpanon aikataulu huomioiden ainut mahdollinen ratkaisu. Toimeenpanoajan päätöksentekomallin kokonaisuudessa, ja valtion rooli siinä, eivät kuitenkaan ole selviä.

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Kuntien omaisuuden ei tule siirtyä maakunnalle korvauksetta kuntien omaisuuden suoja huomioiden. Maakuntien tulee maksaa kunnille käypää ns. markkinahintaista vuokraa sen käyttöön tulevista kiinteistöistä

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensaatiosääntely hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Lakiesityksen mukaan kunnalla on mahdollisuus saada korvausta lähinnä siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin ei ole riittävä, kaikesta merkittävästä siirtävästä omaisuudesta on saatava korvaus.

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Muutoin kyllä tarkoituksenmukaisesti, mutta Voimaanpanolain 17 §:ssä ei mainita mitään alle 50 % sotea tukevien tehtäviä hoitavien henkilöiden siirrosta. Tämä on ongelmallista pienissä kunnissa missä yksi tai muutama ihminen tekee monta tehtävää, sekä sote-tehtäviä että muita tehtäviä. Toimintaa pitää katsoa kokonaisuutena jotta kunnan toimintoja olisi toimintakykyisiä myös muutoksen jälkeen.

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Pykälään tulee muotoilla jokin siirtymäaikamekanismi

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

Hangon kaupunki kannattaa Kärkulla kuntayhtymän purkamista esityksen mukaisesti. Kaupunki katsoo esityksen turvaavan ruotsinkielisten kehitysvammaisten henkilöiden palvelut. Lakiesityksen tavoitteena ei tule olla organisaatioiden toiminnan jatkuvuuden turvaaminen, vaan kuntalaisten palvelujen turvaaminen.

Esityksessä kaksikieliset maakunnat veloitettaisiin sopimaan keskinäisestä yhteistyöstä ja työnjaosta ruotsin kielellä annettavien sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisessä. Kärkulla kuntayhtymän tehtävät, kiinteistöt ja toimitilat siirtyisivät maakunnille. Ruotsinkieliset vammaiset henkilöt saisivat kehitysvammaisten erityishuollon palvelut (§ 54) sekä muut vammaispalvelut lähipalveluina maakuntansa järjestämänä ja ne olisi mahdollista integroida osaksi muita maakunnan järjestämiä sote- ja vammaispalveluja. Tämä kuitenkin edellyttää, että maakuntien alueella toimisi mm. yksikielisiä asumisyksiköitä ja muita tarvitsevia palveluita, jotka vastaavat ruotsinkielisten palveluiden tuottamisesta. Perustettaville sote-maakunnille tulee antaa mahdollisuus järjestää itse tällä hetkellä Kärkullan tuottamat palvelut, kuitenkin niin, että ruotsinkieliset palvelut eivät heikkene. Hangon kaupunki kannattaa 37 § 2 momentissa kuvattua velvollisuutta sopia asiantuntijatuesta, jota kaksikieliset sote-maakunnat antavat toisilleen palvelujen toteuttamisessa, ml. kehitysvammahuoltoon liittyvät asiantuntija- ja kehittämistukitehtävät, kehitysvammaneuvo-, asumis-, päivä- ja työkeskustoimintaa, jos palveluja ei olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa kaikissa kaksikielisissä sote-maakunnissa.

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Hangon kaupungin näkökulmasta ripeä aikataulu on tarkoituksenmukainen. Aikataulun tulee kuitenkin olla realistinen muutoksen toteuttamisen näkökulmasta.

Länsi-Uusimaa on yksi niistä sote-maakunnista, jonka tulee perustaa koko organisaation infrastruktuuri ilman valmiita rakenteita. Maakunnan tulee rakentaa tai hankkia hallinnolliset

tietojärjestelmät, tietohallinto ja sen infrastruktuuri, henkilöstö- ja taloushallinto sekä hallinnolliset tukipalvelut uudelle perustettavalle organisaatiolle. Päätöksiä näistä ratkaisuista ei voida pääsääntöisesti tehdä ennen, kuin maakuntavaltuusto on päätöksentekokykyinen. Uudistuksessa on suuri riski, että toimeenpanoon jäävä aika ei tule riittämään. Tilanteeseen tulee varautua aikataulua väljentämällä, hyväksymällä siihen poikkeuksia ja varautumalla toimeenpanon kustannuksiin.

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

38) Sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä olevat kiinteistöjen siirtymisestä maakunnalle tulisi neuvotella kuntien kanssa, mikäli ne siirretään maakunnan omaisuudeksi kaikkine vastuineen.

43) Aikataulu voi olla tiukka. Muutoksen vaiheittainen eteneminen voi helpottaa alueellista yhteensovittamista.

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Maakunnan oma verotusmahdollisuus tulee ottaa mahdollisimman nopeasti tarkasteltavaksi.

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannelta vuodelta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei

X ei kantaa

Maakunnat ovat riippuvaisia valtiosta ja valtion taloudellisesta tilanteesta. Maakunnilla ei ole oikeutta ottaa edes pitkäaikaista lainaa muutoin kuin investointeja varten, mikä heikentää maakuntien maksuvalmiutta.

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- X ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Rahoitusmalli ei huomioi maakuntien välisiä tuotantokustannuseroja

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **pelastustoimen tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- X ei
- ei kantaa

Pelastustoimen tehtävien rahoitus kokonaisuutena ei tule olemaan riittävä. Hallituksen linjauksissa pelastustoimen uudistuksen tavoitteena on, että kansalaisten ja koko yhteiskunnan turvallisuus säilyy ennallaan tai paranee. Esitetyllä rahoitusmallilla turvallisuus heikkenee. Pelastuslaitosten rahoitus pelastustoimen palvelujen tuottamiseen alueillaan heikkenee nykyisestä, koska rahoitusmalli perustuu nykytilaan, ja malli ei anna uusia resursseja sote-maakunnille vastuutettavien valtakunnallisten järjestelyjen hoitamiseen.

50. Sote-maakunnan rahoituksessa otetaan huomioon siirtymätasauksena laskennallisten kustannusten mukaisen rahoituksen ja sote-maakunnan alueen kuntien toteutuneiden kustannusten erotus siten, että muutosta rajataan 7 vuoden ajan vuosittain porrastetusti kasvaen. Enimmäismuutos rajataan toistaiseksi pysyvästi enintään +/-150 euroon asukasta kohden vuodesta 2029 lähtien (35 §).

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

- X kyllä
- kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Rahoitusjärjestelmä tulee arvioida perusteellisesti uudelleen ennen siirtymäajan päättymistä.

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei
- ei pääosin
- ei kantaa

On hyvä, että maksueriä on useita ja että tasauksia tehdään vuoden aikana useamman kerran. Tasauksia voisi olla vieläkin enemmän, se helpottaa talouden ennustamista ja suunnittelua.

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Jatkovalmistelussa tulee varmistaa sote-maakunnan rahahuollon riittävyys ja kustannustaso.

Kysymyksiä muista lakiluonnoksista

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin

X ei pääosin

- ei
- ei kantaa

Kuntalaki edellyttää kuntien erilaisten palvelujen järjestämis- ja toiminnan organisointimuotojen takia kuntien talouden tarkastelua konsernitasolla eli koko kuntakonsernin vastuiden ja velvoitteiden huomioimista. Myös erityisen vaikeassa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyn tunnusluvut on määritelty konsernitasolla. Siten myös järjestelmämuutoksessa tulisi talouden tasapainoa ja vaikutusarvioita tarkastella konsernitasolla. Hangon näkemyksen mukaan järjestelmämuutos ei voi heikentää yksittäisten kuntien talouden tasapainoa. Valtion tulee kantaa vastuu järjestelmämuutoksen taloudellisista vaikutuksista esitettyä enemmän. Kompensaation pitäisi olla 100 % kunnan kustannuksista.

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

Verolainsäädäntö

58. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

- kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- X ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- X kyllä
- kyllä pääosin
 - ei pääosin
 - ei
 - ei kantaa

Henkilöstön asemaa koskevat säännökset ovat selkeitä ja noudattavat pääasiassa kunta-alan vakiintuneita sisältöjä.

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- X kyllä
- kyllä pääosin
 - ei pääosin
 - ei
 - ei kantaa

Esityksessä on pyritty huomioimaan sote-maakuntien syntymisen vaikutukset Kevan tulopohjaan varsin kattavasti.

63. Vapamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Ratkaisu on tarkoituksenmukainen ja huomioi Uudenmaan erityispiirteet.

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

- X kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

5§:n mukaan HUS-maakuntayhtymä vastaa pykälässä lueteltujen terveydenhuoltopalvelujen järjestämisestä. Kohdan viisi mukaan Hus-maakuntayhtymä vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 48 ja 49 §:issä tarkoitetusta varautumisesta häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen tehtävistä. Valmiuskeskuksen toimivalta ja tehtävä kattaa ehdotuksen mukaan sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon toimialat ja Hus-maakuntayhtymän terveydenhuoltopalveluiden järjestämisvastuuseen on tässä rinnastettu sosiaali- ja terveydenhuollon varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin sekä valmiuskeskuksen tehtävät kokonaisuutena.

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

- X kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei

- ei kantaa

Uudellemaalle on syntymässä muusta maasta poikkeava perustason ja erikoissairaanhoidon ratkaisu. Myös Uudellamaalla on turvattava perustason ja erikoissairaanhoidon palveluiden integraatio. Ratkaisuna esitetään sote-maakunnan ja HUS:n välistä järjestämissopimusta.

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei

X ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

- X kyllä
- kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

X kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

- kyllä
- kyllä pääosin
- X ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Toiminnan vastuu tulee olla vaaleilla valituilla valtuutetuilla. Ehdotetussa lainsäädännössä korostetaan sote-maakunnan järjestämisvastuun tärkeyttä ja selkeyttä. Vahva valtionohjaus on ristiriidassa maakunnan vahvaa järjestämisvastuuta korostavan tavoitteen kanssa.

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset

ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Neuvottelujen ohjaava merkitys jää epäselväksi. Kriteerit pitää osata määritellä niin, että todella tukevat tuloksellisuutta ja tehokkuutta

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Järjestäjien toiminnan jatkuva arviointi ja tietojen avoimuus ovat omiaan parantamaan laatutasoa ja hillitsemään kustannusten kasvua.

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

Kuntien toiminnan sopeuttamisen kustannuksia ei tunnisteta oikeassa laajuudessa (toimitila ja tukipalvelut).

Henkilöstövaikutusten arvoinnit vaikuttavat pääosin melko realistisilta; uudistuksen nähdään mahdollisesti vaikeuttavan tiettyjen alojen työvoimapulaa.

80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei

- o ei kantaa

Länsi-Uudenmaalle sote-maakuntiin kohdistuu suuremmat muutuskustannuspaineet kuin aiemmassa valmistelussa. Maakunta tulee perustaa kokonaan uutena organisaationa, ilman valmiita hallinnollisia rakenteita. Pitkällä aikavälillä tämä tarjoaa mahdollisuuden tehokkaisiin ratkaisuihin mutta muutosvaiheessa lisää työmäärää ja kustannuksia. Hallinnollisten ratkaisujen lisäksi sote-palvelujen tietojärjestelmien yhteentoimivuuden varmistaminen ja järjestelmäkannan yhdistäminen tulee olemaan merkittävä kustannuserä.

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

Keskityt ICT-palvelut, esim. ICT-infrapalvelut, tietotyöympäristön ja yleishallinnon ICT-palvelut, ja niistä vastaava ICT-asiantuntijahenkilöstö tarvitaan jatkossa sekä Länsi-Uudenmaan kunnissa että tulevassa sote-maakunnassa. Vaikka osa näistä keskitettyjen ICT-palvelujen kustannuksista on volyymipohjaisia (esim. lisenssit), niin osa kustannuksista on kiinteäluontoista (esim. tietoliikenteen tai tietoturvan peruspalvelut). Nämä kiinteät kustannukset eivät vähene, vaikka sote-toiminnot poistuvat kunnista. Kunnille koituu ylimääräisiä ICT –kustannuksia sote- muutokseen liittyen, varsinkin ennen uudistusta ja siirtymäajalla. Arkistoinnin kustannukset ja mahdolliset tietojen siirrot voivat aiheuttaa kustannuksia. Hanko esittää, että näitä muutoksesta johtuvia kustannuksia kompensoidaan kunnille tulevaisuudessa.

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

Kunnilla on toisistaan poikkeavia ICT ja potilas- ja asiakastietojärjestelmiä jotka eivät ole yhteydessä toisiinsa. Tämä vaikeuttaa tiedonkulkua ja vaarantaa asiakas- ja potilasturvallisuutta. Yksi uudistuksen tärkeimmistä asioista on yhtenäistää tietojärjestelmät niin että tarvittava tieto kulkee paikasta toiseen koko maakunnassa ja koko Suomen alueella.

83. Minkälaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin liittyviä vaikutuksia järjestämisvastuuseen ja ostopalveluihin liittyvästä täsmentävästä sääntelystä sote-maakunnille aiheutuisi (liittyen esimerkiksi palvelurakenteen muuttumiseen tai palvelutuotannosta aiheutuviin kustannuksiin):

a) vuosina 2021-2022?

Todennäköisesti käytännön toiminta jatkuu pitkälti ennallaan toiminnan alkuvaiheessa.

b) vuosina 2023-2024?

Ne kaupungit jotka ennen uudistusta on taloudellisesti tiukoilla ja on iso lainataakka voi joutua suuriin taloudellisiin vaikeuksiin.

c) vuodesta 2025 alkaen?

84. Osa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevista sote-maakunnille siirtyvistä hankintasopimuksista saattaisi olla uusien säännösten nojalla mitättömiä. Sote-maakunta olisi velvollinen korvaamaan palveluntuottajille sopimusten mitätöitymisen takia hyödyttömäksi jäävät investoinnit. Minkälaisia vaikutuksia lakisääteisestä mitättömyydestä aiheutuisi sote-maakunnille tai yksityisille palveluntuottajille?

a) vuosina 2021-2022?

Voi olla että osa mitätöityvistä sopimuksista käsitellään oikeusistuimissa. Tällöin riskinä saattaa olla, että palveluntuotantoon tai muihin toimintoihin voi tulla katkoksia ja se voi tarkoittaa merkittäviä haittoja asiakkaille. Nopeita korjaustoimenpiteitä tulisi tehdä vahinkojen estämiseksi.

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

kyllä

ei

Pitää kuitenkin olla selvät suunnitelmat miten toiminnot ja palvelut turvallisesti jatketaan

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimukseen yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

sote-integraatio

palvelutarpeen arviointi

hallinto ja johtaminen

- X henkilöstösiirrot
- X talous
- X omaisuusjärjestelyt
- X tietohallinto ja ICT
- X viestintä ja osallisuus

muuta, mitä?

Sote-uudistus yhdistäisi Länsi-Uusimaan sote-organisaatiot. Onnistuneelle yhdistymiselle kriittisenä kohtana on pidettävä, että uudella toimijalla on kohtuullisen siirtymäajan jälkeen yhteiset tietojärjestelmät. Länsi-Uusimaalla asiakas- ja potilastietojärjestelmien tilanne on lähtötilanteessa haastava, koska kunnilla on toisistaan poikkeavat tietojärjestelmien perusratkaisut. Nykyisen lainsäädännön puitteissa yhteisen tietojärjestelmän toteuttaminen ei ole toteutettavissa kuin vasta pitkällä aikavälillä. Lainsäädännön tulee velvoittaa sote-maakunnan toteuttamaan yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmä. Tarvittaessa hankintalakiin on tehtävä tarvittavat poikkeussäännökset.

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

Länsi-Uudenmaan, ei ”Länsi-Uusimaan”, kuten esitetty. (”Länsi-Uudenmaan” vastaa vakiintunutta käytäntöä, esim. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos, Länsi-Uudenmaan poliisilaitos).

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Hakari Kari
Sosiaali- ja terveysministeriö

Ihatsu Jan
STM